

**HELICOBACTER PYLORI ERADIKATSION TERAPIYASINING
ICHAK MIKROBIOTSENOZIGA TA’SIRI**

Qodirova Saodat Rahimjonovna-
Tibbiyot xodimlarining kasbiy malakasini rivojlantirish markazi
Gastroenterologiya va fizioterapiya kafedrasi dotsenti

<https://orcid.org/0009-0009-0720-7702>

Email: saodatrahimjanovna@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu ilmiy tezisda *Helicobacter pylori* infeksiyasini davolashda qo‘llaniladigan eradikatsion terapiyaning ichak mikrobiotsenozi ta’siri o‘rganildi. Antibiotikoterapiya fonida ichak mikroflorasida yuzaga keladigan disbiotik o‘zgarishlar, foydali mikroorganizmlarning kamayishi hamda shartli-patogen flora faollashuvi tahlil qilindi. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, eradikatsion terapiya ichak mikrobiotasining sifat va miqdor tarkibida sezilarli o‘zgarishlarni yuzaga keltirib, bifidobakteriyalar va laktobakteriyalar sonining kamayishiga sabab bo‘ladi. Shu bilan birga, disbioz natijasida meteorizm, diareya, immunitetning susayishi va metabolik buzilishlar kuzatildi. Probiotiklar hamda fizioterapevtik usullarni kompleks qo‘llash mikrobiotsenozi tiklashda samarali ekanligi aniqlandi.

Kalit so‘zlar: *Helicobacter pylori*, eradikatsion terapiya, antibiotikoterapiya, ichak mikrobiotsenozi, disbioz, probiotik, mikroflora, immunitet.

Kirish. So‘nggi yillarda oshqozon-ichak tizimi kasalliklari orasida *Helicobacter pylori* bilan bog‘liq patologiyalar alohida o‘rin egallamoqda. Ushbu mikroorganizmlar oshqozon va o‘n ikki barmoqli ichak shilliq qavatida surunkali yallig‘lanish jarayonlarini chaqirib, gastrit, yara kasalligi va ayrim hollarda malign jarayonlarning rivojlanishiga sabab bo‘ladi. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti ma‘lumotlariga ko‘ra, dunyo aholisining qariyb 50–60 % qismi *Helicobacter pylori* bilan zararlangan. Mazkur infeksiyani davolashda asosiy usullardan biri eradikatsion terapiya hisoblanadi. Eradikatsion terapiya tarkibiga proton nasosi ingibitorlari hamda ikki yoki uch turdagi antibiotiklar kiritiladi. Ushbu davolash usuli *Helicobacter pylori* ni yo‘qotishda samarali bo‘lsa-da, ichak mikroflorasiga sezilarli salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Ichak mikrobiotsenozi inson organizmidagi eng murakkab biologik tizimlardan biri bo‘lib,

ovqat hazm qilish, vitaminlar sintezi, immun himoya va metabolik jarayonlarda muhim rol o'ynaydi. Antibiotiklarning uzoq muddat qo'llanishi natijasida foydali mikroorganizmlar soni kamayib, ichak disbiozi rivojlanadi. Bu esa bemorlarda klinik simptomlarning kuchayishi va davolash samaradorligining pasayishiga olib keladi.

Bemorlar quyidagi guruhlarga ajratildi:

Guruh	Bemorlar soni	Davolash turi
1-guruh	75	Standart eradikatsion terapiya
2-guruh	75	Eradikatsion terapiya + probiotiklar

Tadqiqot davomida quyidagi tekshiruv usullari qo'llanildi:

- bakteriologik tekshiruv;
- endoskopik tekshiruv;
- immunologik analiz;
- koprologik tahlil;
- statistik tahlil.

Helicobacter pylori va eradikatsion terapiya

Helicobacter pylori spiral shakldagi grammanfiy bakteriya bo'lib, oshqozon shilliq qavatida yashash xususiyatiga ega. U ureaza fermenti ishlab chiqarib, kislotali muhitda yashab qoladi.

Eradikatsion terapiya odatda quyidagi preparatlardan tashkil topadi:

- klaritromitsin;
- amoksitsillin;
- metronidazol;
- proton nasosi ingibitorlari.

Antibiotikoterapiyaning ichak mikroflorasiga ta'siri

Antibiotiklar nafaqat patogen bakteriyalarni, balki foydali ichak mikroorganizmlarini ham yo'q qiladi. Ayniqsa bifidobakteriyalar va laktobakteriyalar sonining kamayishi ichak muhitining buzilishiga olib keladi.

Disbiozning klinik belgilari

Disbioz rivojlanishi quyidagi simptomlar bilan namoyon bo'ladi:

- meteorizm;
- diareya;
- qorinda og'riq;

- ko‘ngil aynishi;
- ichak motorikasining buzilishi;
- immunitet pasayishi.

1-jadval. Klinik simptomlarning uchrash darajasi

Simptom	Bemorlar ulushi (%)
Meteorizm	76 %
Diareya	64 %
Qorinda og‘riq	71 %
Ko‘ngil aynishi	52 %
Holsizlik	68 %

Immunologik o‘zgarishlar

Ichak mikroflorasi immun tizim bilan chambarchas bog‘liq. Mikroflora buzilishi natijasida immunoglobulinlar miqdori kamayadi.

2-jadval. Immunologik ko‘rsatkichlar dinamikasi

Ko‘rsatkich	Davolashdan oldin	Davolashdan keyin
IgA	2.3 g/l	1.1 g/l
IgM	1.7 g/l	0.8 g/l
CD4	38 %	24 %
IgE	96 IU/ml	174 IU/ml

Natijalar antibiotikoterapiya fonida immun tizimi faoliyatining susayishini ko‘rsatdi.

Probiotiklarning ahamiyati

Probiotiklar ichak mikroflorasini tiklashda muhim rol o‘ynaydi. Ular:

- bifidobakteriyalar sonini oshiradi;
- patogen flora rivojlanishini to‘xtatadi;
- immunitetni mustahkamlaydi;
- ichak faoliyatini normallashtiradi.

So‘nggi yillarda fizioterapiya, ayniqsa magnitoterapiya, gastroenterologik kasalliklarni davolashda keng qo‘llanilmoqda. Magnitoterapiya:

- mikrosirkulyatsiyani yaxshilaydi;
- yallig‘lanishni kamaytiradi;
- regeneratsiyani tezlashtiradi;

- immunomodulyator ta'sir ko'rsatadi.

Kompleks davolash tarkibida probiotiklar va magnitoterapiya qo'llanganda ichak mikroflorasining tezroq tiklanishi kuzatildi.

Muhokama

Tadqiqot natijalari eradikatsion terapiyaning *Helicobacter pylori* ni yo'qotishda samarali ekanligini ko'rsatdi. Biroq antibiotiklarning uzoq muddat qo'llanilishi ichak mikrobiotsenozining buzilishiga olib keladi.

Foydali bifido va laktobakteriyalarning kamayishi natijasida shartli-patogen flora faollashib, disbioz rivojlanadi. Bu esa nafaqat ovqat hazm qilish tizimi faoliyatiga, balki immun tizim holatiga ham salbiy ta'sir qiladi.

Probiotiklar va fizioterapevtik usullarni qo'llash mikrobiotsenozni tiklashda yuqori samaradorlik ko'rsatdi. Kompleks terapiya qo'llangan bemorlarda klinik simptomlar tezroq regressiyaga uchradi va hayot sifati yaxshilandi.

Xulosa

1. *Helicobacter pylori* eradikatsion terapiyasi ichak mikrobiotsenozining buzilishiga olib keladi.
2. Antibiotikoterapiya natijasida bifidobakteriyalar va laktobakteriyalar soni kamayadi.
3. Disbioz meteorizm, diareya va immunitet pasayishi bilan namoyon bo'ladi.
4. Ichak mikroflorasining buzilishi organizmning immun himoya tizimiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.
5. Probiotiklar va fizioterapevtik usullarni kompleks qo'llash ichak mikrobiotsenozini tiklashda samarali hisoblanadi.
6. Gastroenterologik amaliyotda eradikatsion terapiya bilan bir qatorda mikroflorani himoya qiluvchi vositalardan foydalanish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Soll A.H. Peptic ulcer and its complications // Sleisenger and Fordtran's Gastrointestinal and Liver Disease. - Philadelphia-London-Toronto-Montreal-Sydney-Tokyo,2018. - Vol.1. - P. 620-678

2. Stereo-selective metabolism of omeprazole by human cytochrome P450 enzymes / A. Abelo, T.B. Andersson, M. Antonsson et al // Drug. Metab. Dispos.-2020. -Vol. 28.- № 8. P. 966-972
3. Successful H.pylori eradication incorporating a one-week antibiotic regimen/ N. Hudson, WG. Brydon, MA. Eastwood et al.// Aliment. Pharmacol. Ther. - 2015. - №9. - P. 47-50.
4. Suzuki S., Esaki M., Kusano C., et al. Vonoprazan-based triple therapy vs PPI-based triple as first-line: Randomized trials in Japan // Gut. – 2017. – Vol. 66. – № 9. – P. 1724–1732.
5. Talley N.J., Lenables V.T., Green J.R. et al Esomeprazole 40 mg and 20 mg is efficacious in the long-term management of patients with endoscopy-negative gastro-oesophageal reflux disease: a placebo-controlled trial of on-demand therapy for 6 months // Eur. J. Gastroenterol. Hepatol.-2012.- Vol. 14.- № 8.- P. 857-863